

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden azó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, fill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelölés levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

A budapesti orth. hitk. fenntartásága alatt álló Tompa-utcai fióktemplom részére, vallásos, nagyon jó hanggal és kellemes előadással bíró kántort szerződtetünk, egész évi alkalmaztatásra. Szerény dotációnkra való tekintettel előnyben részesülnek azok, kiknek más keresetük is van. Jelentkezés d. e. 11-1 óra között Kolbn Emánuel főtitkárnál, IX., Ferenc körút 23. I. 3.

A templomvezetőség nevében: Kepes Sándor ügyv. elnök, dr. Fülöp Gyula elnök, Kolbn Emánuel főtitkár.

A MISKOLCI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG polgári fiúiskolájánál betöltendő helyettes tanári állásra pályázatot hirdet. Kizárólag magyar-német szakos okl. polgári iskolai férfi tanárok eddigi működésüket és orth. konzervatív vallás-erkölcsös életmódjukat is igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt pályázatiukat sziveskedjenek 1933. június 20-ig beküldeni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Torna, rajz és kézimunka tanítására is képesítettek előnyben részesülnek.

A BALASSAGYARMATI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG a főkantori állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak zeneileg képzett, kellemes hanggal, karvezetésre is képességgel bíró kántorok. Fizetés meg egyezés szerint. Okmányokkal felszerelt kérvények a hitközségi előjárásához küldendők. Utiköltséget csak meghívottaknak térítünk meg.

A MEZŐKÖVESDI ORTH. HITKÖZSÉG az első előimádkozói-metszői állásra pályázatot hirdet. Fizetés megállapodás szerint. Magyar honos, 40 éven aluli, kis családdal bíró, három elismert orth. rabbtól nyert kabolóval rendelkező, kellemes hangú pályázók nyújtsák be kellemesen felszerelt pályázatiukat alulírott elnök. Jördán Ferenc, hitk. elnök, Berényi József hitk. jegyző.

Apró hirdetések

Huszonnégy év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cégnélküli levelezés.

Lówinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg.

Melsels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszszövöde, könyvkereskedés. Rombach utca 8.

Hersch Samu és neje alapítványi izr. gyermekotthona Vác, mindkét nembeli polgáriiskolai tanulók számára. Rendkívül olcsó internatusi díj, orth. nevelés, nyilv. izr. polgári iskola. Néhány ingyenes alapítványi hely. Kérjen prospektust! Izr. polg. iskola, Vác, Eötvös-tér 1.

Deutscher Student sucht Hauslehrerstelle. Unterrichtet deutsch, englisch, französisch, Mathematik, Zeichnen. Briefe unter „Praxis“ an die Adm.

Nősülnének biztos egzisztenciával rendelkező fiatalberek, 4-10.000 pengővel. Diszkréción. Válaszbélyeg. Megbízott: Márkus Lajos, Bonyhád.

600-700 pengőt fizetek azonnal, megfelelő metszői állásért. Jó baal t'filló. „Kiscsaládú” jelige.

Vak családapa, teljesen keresetképtelen, a legnagyobb nyomorral küzd, kéri, hogy nyomorán enyhítsenek. Gold József, Budapest, Fűrés utca 19. ajtó 9. ONÁLLÓ keresettel bíró 26 éves, jesivát látogatott fiatalember házasság céljából jobb uricsaládok ismeretségét keresi. Közvetítők kíméljenek. „Fortuna 8000”

MEGBIZHATÓ PÉKSEGÉD iparengedellyel üzletvezetői állást kaucióval, esetleg pénzes társat keres. Sándorfi Jenő Szerencs.

ELSŐRANGÚ német-magyar levelező, ki jelenleg nagyobb vidéki üzemmél van alkalmazva, talmudban és héber tárgyakban nagy jártassággal rendelkezik, budapesti orth. családnál teljes ellátás ellenében állást vállalna. Esetleg mint nevelő is. „Ben Tajro” jeligére a kiadóba. ELŐNYOMDÁK berendezése. Kézimunkasablónok nagy választékban. Bleier R. sablonyár, Szolnok.

JÓ HÁZBÓL való fiút tanulóknak felvezetek. Brack Fülöp vas- és fűszerkereskedő, Jászkarajenő.

A CSORNAI „ÉCZ CHAJIM”-talmudóra elfogad, amíg a létszám be nem telik, elemi végzett fiúkat CHUMIS. RASI, GEMÖRE-TAJSZEFESZ tanulásra. Gondoskodik teljes ellátásukról és felügyeltről. Mindézt havi P 15-—fizetendő. Cím: Szoffer Mózes Talmudtóra-elnök, Csorna.

MÁSODÉVES JOGHALLGATÓ elmenne vidékre, a nyári szünidőre, valóságos házhoz korrepetitornak. Cím a kiadóban.

„MAZL”-SZAPPAN, orth. kóser, a legolcsóbb! Goldstein Benjámin szappangyárosnát, Debrecen, Humyadi u. 18.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

PARÓKA
különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

Sovüajszra is legjobb és mégis legolcsóbb
orth. kóser csokoládé (mogorós is)

1/6-os és 1/10-es táblákban, legfinomabb kivitelben. Elsőrendű desszertök és különlegességek
Keksz, levestészták és ostyaárak. Diabetikusok részére „levegőkenyér”

WEISZ MÓR orth. kóser keksz, kétszersült s süteménygyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.

אלגנטיניע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII. KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Keltőidre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A hétről

A Központi Bizottság ülészik

Jövő hét keddjén gyülekeznek a magyar országos orthodox szervezet legfőbb testületének, a Központi Bizottság tagjai, hogy meghallgassák az elnökség beszámolóját. Szeretnők már egyszer azt írni, hogy ez az összejövetel kedvezőbb körülmények között történik. Vallásos bizalommal reméljük ennek az időnek bekövetkezését, de egyelőre mégis csak az egyre rosszabbodó körülményeket kell regisztrálnunk. Az anyagi viszonyok romlása, a súlyos bajok közepette, viaszgató momentumként kell felemlítenünk az orthodoxiát átható szellemi életet, amely mindenütt a Tóratanulásban megnyilatkozik. Mintha mindannyian átérznék Jesájó próféta szavait: „Léch ammi, baj bachadorech... — menj csak népem, menekülj tanházaidba, rejtőzködj csak egy ideig, míg átvonul a sorsharag.” És ha igaz a talmud szava: „aki lanyha a Tóratanulásban, annak nincs ereje megállani a baj idején” (kol ham'rape acz-maj mid'véré Tajró, én baj ládamajd b'jajm czóró) akkor reméljük, hogy viszont a Tóratanulás ereje megtart bennünket e szomorú időkben s átsegít kedvezőbb helyzetekbe. Ezt a reményt éleszteni a közösségben, a vezetőknek feladata. A Központi Bizottság tagjai, az ország különféle tájairól jövet, föltárják majd az elnökség előtt a vidék helyzetét.

Különösen a jesivai ifjuság, de általában az orth. ifjuság ügyében kellene valami intézkedés. Ez az ifjuság bízik, vár, de szeretne már valami megnyugtató konkrétumot látni. Hiszen a chaszidikus mondás szerint: amikor a nép a Vörös tengerrel látta a nagy kezet (vajar jisróról esz hajod), amely cselekedett (aser ószó), akkor hitt csak igazán (vajaaminü ba-sém). Külföldön az orthodox ifjuság elhelyezkedése állandó napirend tárgya, nekünk se szabad elfelejtkeznünk e kérdés fontosságáról.

Az ifjuság kérdésének fontosságával vetekedik hitközségeink fenntartási lehetősége, amely kitartást, s a tehetősebbek részéről áldozatkészséget követel. A hitközségek életének fenntartásához szükséges az alkalmazottaknak a mai viszonyokhoz mért, emberi módon való ellátása. Ezen a téren ugyan könnyű beszélni s nehéz cselekedni, de a Központi Bizottság hőlcseége találja meg az itt szükséges lépésekhez vezető utat. A magyarországi orthodoxia áldásthöz munkát kíván az ő Budapesten gyülekező képviselőinek!

Hitlerék baal t'süvök lesznek?

Genfben jelentik: Montreuxben folyik a népszövetségi ligák uniójának kongresszusa.

Schnee admirális, a német népszövetségi liga képviselőjében bejelentette, hogy a birodalmi kormány nem azonosítja magát a feleltlen zsidóüldözésekkel(?)

Ha voltak kilengések — mondotta az admirális — azokat átmeneti jellegűeknek kell tekinteni. Fel van jogosítva arra, hogy a birodalmi kormány nevében kijelentse, hogy ezentúl a kormány nem fogja túrnul a birodalom területén az antisze-mita kilengéseket.

Most már csak az a kérdés, hogy miért csinálják a zsidóüldözéseket, — ha nem „azonosítják magukat” vele. Mert hogy a kormány inszenálja, az napnál is világosabb. S mi lesz az árja-rendeletekkel, meg a s'chitó-tilalommal? Hatálytalanítják???

Egy hitleri lap zsidóbarátsága
A Berliner Tagblatt nevű ismert berlini, néhai polgári progresszív lap, amelyet a hitleri forradalom elköszött sajtó javára, egy cikksorozat között „Judentum in Deutschland” címen. Az ankéhez hozzászólók a legtöbbször mértékben zsidóbarát módon nyilatkoznak. Dyes, az ismert vegyész valóságos himnuszt zeng a zsidó vegyészekről s fejtegetéséből

kiderül, hogy a német vegyipar, amelyre Németország oly büszke, lényegében véve zsidó munka eredménye. Egy másik cikkben egy árja (Zarnow) elmondja, hogy amikor üldözték politikai okokból, zsidó ügyvédek védtek és árja bírák ítélték el. A korrupciót egy Caspary nevű zsidó ügyész üldözte a legerélyesebben. Most ő skartba van téve, ellenben a korrupció árja exponensei tüneményes karriereket tettek meg. — Hogy ilyen fejtegetések lehetségesek Hitleriában, az mindenképpen tanulságos. Mutatja, hogy akik már rébbe jutottak az új forradalom útján, azok most már azt szeretnék: „most pedig legyen már béke”. Általános tapaszlat! Az agitáció elérte célját, a pozíció megvan, most már a zsidót csak anyagilag kell tönkretenni, de nem kell hirdetni az antiszemitizmust. A régi szodomista (sz'dajm-) király azt mondotta: „ten li hanefes v'horchus kach loch — add nekem a lelket, a vagyont tartsd megadnak”. A forradalmak parvenüjei rosszabbak, mint Szodoma; ezeknek nem a lélek kell, hanem a vagyon.

Sussmann rabbi a társadalom erkölcsi kilengéseiről

A sovüajszri virrasztás alkalmából Sussmann pesti rabbi igen tanulságos s vallásbölcseleti magaslaton mozgó fejtegetést mondott az ember testi s lelki küzdelmeiről. A lelki élet első ébredésének a szemérem-érzetet tüntette fel. Hisz a Tórából is látjuk, hogy az őseimben, amidőn öntudatra ébredt, szégyenérzet keletkezett, míg az állatokban ez nincs. A mai „modern” jelszó leple alatt az emberek az állatok szokásait kezdik felvenni. Darwin majomelmélete ma teljesen megvalósul: az emberek nem-hogy „majomtól származnak”, hanem: majmok. Majmolják az állatiasságot. Ezt az állatiasságot akarja a Tóra kiírtani s ezért minden zsidó ember kötelessége vigyázni, hogy különösen a dekoltás és a közös strandolás tetszetős jelszava alatt ismert erkölctelen-ség fel ne burjánozzék házában.

A hunfalvi Jahrzeit

Hétfőn, Szivon 11-én volt megdicsőült mesteremnek *R. Semuel Rosenberg* z. c. l. hunfalvi főrabbi elhunytának évfordulója. Minden egyes tanítványa előtt örökre felejthetetlen marad e páratlanul ragyogó férfiú — *odam godajl boanokim* — emléke. Minden évforduló alkalmából újra és újra átérezzük az ő nagyságát, amely bennünket cselekedetei utánzására, példája követésére tanít. Ezért igyekszik minden egyes tanítványa a Jahrzeitra elzarándokolni a sírjához, hogy abban a légkörben, ahol az összehasonlíthatatlan nagy cadik működött megerősödjék lelkileg, felüdüljön erkölcsileg és szellemileg. Örvendek, hogy ebben az évben is eleget tehettem a kegyelet követelményeinek és átélhettem ismét egy hunfalvi Jahrzeitot.

A kis szepesmegyei faluban, amelyet a megdicsőült Mester örökre bért az igazi Tóra-élet történetének könyvébe, egész nap sürgés-forgás volt: jöttek-mentek mindenfelől, kimentek a temetőbe, elsírták ott bánatukat és siettek vissza a prózai életbe. Bármilyen nehezek a viszonyok, mégis meg lehetett állapítani, hogy az ott megfordultak közhangulata ebben az évben egy tekintetben derültebb volt, mint tavaly. Ennek nem annyira anyagi okai vannak, mint inkább az a körülmény, hogy a múlt évben a mostoha viszonyok mellett a nagy mester műve: a jesiva, nem folytatta működését és mindnyájunk nagy fájdalomra bezárta kapuit. De a restaurálás munkája a jelenlegi főrabbi *R. Zalmen Horovitz*, a nagy Rebbe unokája buzgólkodására megtörtént és jelenleg ismét 18 növendék tanul, igen szorgalmasan és a jesivai élethez szükséges intézmények (menza, *chevra m'zajnajs*) is megvannak.

A megboldogult tanítványai és tisztelői száza sorában láttam, többek között: a galantai, késmárki, poprádi, nyitrai, szepesofalusi, vágsellyei, szepesváraljai főrabbiakat, továbbá Stein gölnici és Jungreis kassai rabbiakat.

A múlt év óta hunyt el a nagy gaon egyetlen veje: *R. Jüdo Horovitz*,

amint ezt annakidején a *Zsidó Ujság* közölte is. A mindig vidám és nemeslelkű férfiú elköltözése végtelenül nyomasztóan hatott a jelenvoltak lelkületére. Az idei összejövetel kegyeletvétségének egy része neki szólt. Az ő sírkövét avatták fel a Rebbevel közös sírban. Igen szép, könnyekig ható avatóbeszédet mondott ez alkalomból fia: a jelenlegi hunfalvi főrabbi, továbbá násza *Buchsbaum* galantai főrabbi. Majd a 21 éves unoka, aki tehát megdicsőült mesterünknek dédunokája, a gölnicányai rabbi fia: *Stein Mózes* tartott emlékbeszédet. Az összes beszédet kiemelték *R. Jüdo Horovitz* nagy jámborságát, az avatlatlan számára el nem érhető belső vallástudományban (*kabolo*) való jártasságát és emlékeztettek arra, hogy a boldogult Rebbe mennyire szerette, és mily igazi bizalmával tüntette ki.

A sírköavatáshoz várták a megdicsőült *R. Jüdo* fiát: *Horovitz Jenő* frankfurti főrabbit, aki azonban a legutolsó pillanatban lemondta megjelenését, még pedig abból a történetileg igen fontos és a zsidóság mai helyzetére igen jellemző okból, hogy a németországi rituális metszés eltiltása következtében beállott helyzet kötelességévé teszi a rituális húsellátás ügyében való állandó tanácskozáskban való részvételét.

A kegyeletnek szentelt nap kedves jelenete volt a déli nagy összejövetel, amelyen *Ehrlich Simon* (Kassa) megvendégelte az összes megjelenteket és ebből az alkalomból *Buchsbaum* főrabbi epizódokat és tanulságos eseteket mondott el a Megdicsőült életéből. Az eszmecsera folyamán jelenlévő rabbik elhatározták, hogy ezen-től az összejövetelt arra fogják felhasználni, hogy az orthodox zsidóság közügyeit megbeszéljék, így tehát az összejövetel nemcsak a múltnak, a kegyeletnek fog szólni, hanem a jövőnek a zsidóság fennmaradásának. Nagy örömmel szolgál, hogy ezzel a megnyugtató érzéssel indultam el ismét haza és hogy a felejthetetlen napról beszámolhatok a *Zsidó Ujság* olvasóinak.

Róth Henrik

Leányok és fiúk üdülőtelepe a Bükk-hegység erdőségeivel körülvárt **Tapolca gyógyfürdőn.** (Miskolc mellett.) Gyenge szervezetű, vérszegény, ideggyengeségre hajlamos gyermekek részére. **Felvétel a 6-ik évtől.** Gondos felügyelet, vallásos nevelés, német nyelv és orvosi ellenőrzés — szülői referenciákkal — biztosítva. Elsőrendű ellátás (naponta ötször) a **FRIED**-féle szigorúan **אשר ארטה נשר** penzióban. Kedvező feltételekről prospektus. — **Vezető: Reichmann Mór tanító, Kecskemét.** Lestár tér 1. sz.

Baltazár püspök a német zsidóüldözésekről

Baltazár Dezső püspök, ki a felső-szabolcsi egyházmegyében egyházlátogató uton van, *sovvaajs* ünnep második napján Szabolcsbáka községbe érkezett, ahol rendkívül nagy lelkesedéssel fogadták. Dél előtt 11 órakor fogadta a zsidó hitközség tisztelgő küldöttségét, melyet *Rosenbaum Gyula* a kisvárdai főrabbi fia vezetett. *Baltazár püspök* a küldöttséget igen szívesen fogadta

Rosenbaum Gyula többek között ezt mondta üdvözlő beszédében:

— ...míg mi itt nyugodan, békében, testvéri egyetértésben, a felebaráti szeretet ünnepét üljük, nem messze tőlünk a nyugati civilizáció egyik nagy világtörténelmi birodalmában, a kultúra által már-már végkép megsemmisítettnek hitt *ataviszi*-kusz erők kelték életre; kitört a gyűlölködés kialudtnak hitt vulkánja, mely semmit sem kímélve ontja magából a pusztító lavatömeget és a fajgyűlölet sötét láthatárán a tudomány és művészet báűinek máglyalángja lobog kísértetiesen, ég felé.

Az ékesszavú püspök feszült figyelem közepette nagyjában a következő választotta:

— **En úgy mint a múltban, most is és mindig utálattal és undorral fordulok el az ilyen eseményektől, bárhol is lüsse az fel sárkányfejét, mert ez nem egyéb, mint túlzott jelszavaknak, megbomlott idegeknek és agyaknak a szüleménye és az üldözők nem látják, hogy mindazoknak a bajoknak, melyekért az üldözötteket teszik felelőssé, legnagyobb részben ők maguk az okozói.**

— **Nagyrabecsülöm a hazafias magyar zsidóság értékét, amely állandóan raita tartja szemét a tudományon, művészetben és a nemzet gazdasági életén.**

A püspök szavai nagy hatást váltottak ki az összes jelenvoltaknál.

A parnósze kedvéért...

Temesvárról írják: Itt járt a leipzig-i vásár megbízásából egy *dr. Adler* nevű úr s ráakarta beszélni az itteni zsidó kereskedőket a mintavásáron való részvételre. Az ügyben összehívott értekezleten *Adler dr.* elmondta, hogy ilyen túlzás, meg olyan koholmány a németországi eseményekről szóló tudósítások nagy része. Az értekezlet résztvevői azonban hiteles németországi leveleket és szemtanúk állításait szegtek vele szembe, aki ezután elmondta részignáltn, hogy 41 éves korára a Hitler-rezsim őt is állástalaná és kenyértelenné tette. Exisztenciájának megmentésére végső szükségében vállalkozott arra, hogy Európában propagandát csinál a lipcsei mintavásárnak. — Mit nem tesz meg az ember a parnószeért?

Mi ujság Németországban

A rituális hús beszerzése körül

A németországi orthodox rabbi egyesület a következőket jelenti:

— **Az évekkal ezelőtt megkezdett kísérletek: miképpen lehet a sechtónál a vallástörvény követelményeit összeegyeztetni a birodalmi törvény által előírt előzetes elkábitással — tovább folytatónak. Mai napig azonban az összes előzetes elkábitási módokat a vallástörvényvel összeegyeztethetetleneknek bizonyultak. Amíg tehát ilyen módot nem tudunk találni, elkábitott vágómarhának húsa tilos. És ha valaki ilyen húst árul kósernek, akkor a félrevezetés büntét követel. A metsző, aki előzetesen elkábitott állatot lemetsz, elvesztette vallási megbízhatóságát.**

Horovitz (Frankfurt a/M), *Klein* (Nürnberg), *Unna* (Mannheim), *Carlebach* (Altona), *Melzbach* (Darmstadt).

A törvényhű rabbiszövetség (Traditionell gesetzentreuer Rabbinerverband) ezenkívül még egy nyilatkozattal fordul a németországi közönséghez. Megállapítja benne, hogy az illetékes vallási körök állandóan foglalkoznak a húsellátás ügyével. Különösen a mai szorongatott időben szükséges ebben a tekintetben a teljes szolidaritás. Bejelenti, hogy a baromfi-val való ellátás lehetősége valószínű, miután erre vonatkozólag bekérték a vilnai főrabbi *Grodzensky*, a vilkominai főrabbi *Rubin*, a kisinevi főrabbi *Zirinski* és a berlini orthodox szeminárium rabbitanára: *dr. Weinberg* véleményét.

A népszövetség a felszüléziai ügyben Németország ellen döntött

A népszövetségi tanács kedden délután meghozta döntését *dr. Bernheim* (mult számunkban tévesen *Birnfelddet* írtunk) felszüléziai német-zsidó emigráns panasza ügyében. A tanács megállapította, hogy a Hitler-kormány több törvényerejű rendelkezése nem egyeztethető össze a német-felsőszüléziai kisebbségek védelme ügyében létrejött lengyel-német szerződés határozányaival s ennek megfelelően nem hajtható végre Németfelszülézia területén. A német kormánynak jóvá kell tennie mindazokat a károkat, amelyeket a kisebbségi jogvédelmi szerződéssel ellentétben álló törvényes rendelkezések végrehajtása a felszüléziai német-zsidó kisebbség tagjainak okozott s a kifogásolt törvényes rendelkezéseket hatálytalanítania kell úgy, amint ezt Németország tanácsmegbízottja már a vita első napján ünnepélyesen megígérte a népszövetségi tanács plénumában: tehát Szüléziában az összes nem-árjakra vonatkozó, megszorító rendeleteket visszavonják.

A körülmélet Goethe-idézet

A nagy német költő fiatal korában egy purimi színdarabot akart írni, amelynek egyik tőredékében *Homon* azt mondja *Achasvérosnak*:

„Der Jude liebt das Geld und fürchtet [die Gefahr] Er weiss mit leichter Mühe und ohne viel [zu wagen], Durch Handel und durch Zins Geld aus [dem Land zu tragen.“

Erre a király azt feleli:

„Ich weiss das nur zu gut, mein Freund, [ich bin nicht blind, Doch das tun andre mehr, die unbeschmit- [ten sind.“

Most Németországban idézik az első három sort annak bizonyítására, hogy Goethe milyen antiszemita volt és a király feleletét tartalmazó két sort egyszerűen kihagyják.

Az angol segélyakció

Londonban a németországi zsidóságért alakult brit központi alap felhívást bocsájt közre, amelyben bejelenti, hogy az angolországi zsidók állandó támogatása nélkül nem tud a rettenetes nagy feladatának megfelelni. Az első héten 62 ezer font gyűlt össze. A felhívás szerint azonban legalább félmillió fontra van szükség, a felhasználás módját magukra a német zsidókból alakult bizottságra kell bízni és teljes szabadkezet kell adni a bizottságnak arra, hogy akár palesztinai kitelepítésre, akár másnemű célokra használhassa fel a pénzt.

Mezőgazdasági kiképzés

A holland-német határon a hollandiai Ensede városkában megkezdtek egy agudista hachsara (palesztinai mezőgazdasági előkészítés) céljaira szolgáló gyakorlati tanfolyamot, amelyen egyelőre 12 németországi orthodox ifjú tanulja a mezőgazdaságot.

Ahogy a nációk a fürdőszézet elképzelik

Tubingában elhatározták, hogy a városi ingyenesfürdőköt zsidók nem vehetik igénybe. — *Wiesbaden* és *Nauheim* előjárásai közhírré teszik, hogy szívesen látnak minden fajú s felekezeti nyaraló s üdülő vendéget s hogy a vendéglők el lesznek látva — rituális hússal.

Egy angol világkép rémhírel

A világhírű angol *Manchester Guardian* című napilap sorozatos cikkeiben a legsötétebb rémképeket festi a hitlerizmus borzalmairól, természetesen a legkompetensebb módon, a helyszínén beszerzett adatok alapján. Azt írja: a kórházak telve vannak megsebesült, megszárt emberekkel, a falvakban kitarthatatlan az ottmaradt egy-két család élete. — A „*Manchester Guardian*“ elismerten komoly s megbízható ujság.

A kereskedők életének elkeserítése

A berlini férfi és női ruha ipartestület köriratot intézett tagjaihoz, amelyben megállapítja, hogy a zsidó cégeknek nincs joguk áruikat német áruknak feltüntetni. Kivételt képez, — ha a zsidó cég exportál, akkor megegyezik, hogy áruit németországi jelzéssel lássa el. A würzburgi nemzeti szociálista vezetőség megtiltja tagjainak, hogy az egyes zsidó kereskedői cégekkel szemben egyéni akciókat folytassanak, mert a nemzeti forradalom, így mondják, csak a nagy zsidó áruházak ellen irányul, amelyeket a középosztály kiszípolozóinak lehet tekinteni, nem pedig egyes üzletek ellen, amelyeknek népgazdasági jelentőségük és — árja alkalmazottaik vannak. Képzeltető; mit tettek e cégek ellen, ha már a terror-különítmények vezetői szükségesnek tartották a közbelépést.

Több danzigi zsidó cég átteszi székhelyét *Danzig* lengyel részébe, *Gdyniába*, mert félnek attól, hogy a danzigi szabad államban is túlsúlyra jutnak a hitleristák és poroszországi módra akarnak majd elbánni a kereskedőkkel.

Levél Pórecz bácsiról

Egy lengyelországi lapban olvasunk egy levelet Németországból, amely azt mutatja, hogy egyesek miképpen tanultak túljárni a levélcenzura eszén. Azt írja az illető:

— Itt minden jól van, a német nép teljesen ártatlan mindazokban a rágalmakban, amelyekkel illetik. Nekem egyénilig nincs semmi bajom, csak nagy a baj a háziurammal „*Pórecz*“ bácsival, akinek oltalmára rászorulok. Egy idő óta nem lehet kitartani vele. Ha rájön a ho-

„ÉS IZRAEL GYERMEKEI
ETTÉK A MANNÁT”
Minden zsidó háziasszony a kávéhoz csakis
cikóriát használjon, amely két orth. rabbi-
ság hechserevel van ellátva. Gyártja:
FODOR JAKAB ÉS TSA,
BUDAPEST, X. MAGLÓDI-UT 17.
Kapható minden fűszerüzletben.

londóra, berohan az üzletembe, kést vagy más egyéb fegyvert forgat és kikergeti a vevőket. Teljesen lehetetlen vele együtt élnem, de mégis nem tudok ellene tenni. Vevőimnek ez nem tetszik, el is maradnak, hiába magyarázom nekik, hogy ennek a Pórecz-nak ez egy átmeneti szeszélye, de hát minek túrják az emberek saját pénzülkéért másnak a szeszélyeit. Mit mondjak neked, boldog volnék, ha valamiképpen megszabadulhatnék ettől a Pórecztől. Annyira megkeseríti az életemet, hogy még a leveleimet is megnézi és azért kérlek, ha felelsz nekem, akkor a borítékra ne írd fel a nevedet, mert gya-

mus lesz neki és esetleg önhatalmulag feltepi s nagyon megharagszik majd, ha esetleg róla írsz. Képes engem, — amilyen bolond — még meg is ölni...

Természetes, hogy „Pórecz“, akiről szó van, tulajdonképpen a mai német rendszer, az ő porosz Pórecz-eivel.

A müncheni orth. főrabbi inzultálása
Dr. Ehrentreu főrabbi lakására benyomult két rohamosztagos, és amikor a főrabbi telefonon segítséget kért, akkor az illetők rárohantak, megsebesítették kés-sel, feleségére nagy székelt dobta, ami kezük ügyébe akadt azt elrabolták és elmenekültek.

A szécsényi főrabbi

Nagy megilletődést keltett az orthodoxia széles rétegeiben, Müller Salamon szécsényi főrabbinak saboszkortörténeti hírtelen elhunyt. A boldogult Budapestben is ismerték sokan, mint a rendkívül nagytudású, szellemes és társaságban igen kedves férfit. 71 éves korában érte utól hirtelen a halál. Péntek este még templomban volt, otthon kidüsit végzett, majd megvacsorázott, elbeszélgetett és hirtelen szívizélhűdés véget vetett életének. Jelenlegi működési helyén 42 évig munkálkodott. Elődje apja volt: R. Noszon, aki az 1869-iki kongresszus idején az orthodoxia függetlenségéért a legodaadóbban küzdött és az ebben az ügyben I. Ferenc Józsefhez küldött delegációban is részt vett. Felesége a híres tapolcsányi főrabbinak, a Tajrasz Bar Nas szerzőjének leánya volt. Gyermektelenül hunyt el, de emlékéket fenntartja több műve (*Mincho b'luo, Avné Chajsen, Szidur S'vach Sabosz*).

Temetésére, amely hétfőn folyt le, a szomszédos községekből sokan jelentek meg. Az Orthodox Központi Irodát Deutsch Dávid balassagyarmati

főrabbi képviselte, aki megkapóan ecsetelte az elhunyt nagy érényeit. Beszéltek még: Deutsch Manó dajon, Weisz Nathan hitszónok (B-gyarmat), Unsorfer Hile losonci főrabbi, Müller S. pásztoi főrabbi, Jungreis nógrádberceli főrabbi; Pollák váci Eötvös-téri főrabbi, Weisz Miksa b-gyarmati hitk. alelnök stb. — הנצי"ה

Szlovákiából

Aguda-ifjúsági élet
Ina városkában, Nyitrától 30 kilométerre és Verebelytől 8 kilométernyire az Aguda ifjúsági szervezete mezőgazdasági és ipari előkészítő telepet létesített. Szívon 10-én ott nagy összejövetele volt a nyugatszlovenszki Aguda szervezeteknek, hatalmas referatúmatokat tartottak s szervezeti kérdésekről tárgyaltak.

Tóralinsep Érsekváron
Nové Zamkyról írják nekünk: Hitközségünknek nagy vallási öröme volt Sovü. ajsz első napján, amikor a Koth Adolf által adományozott székert avatták. Az ünnepeit lakásán Tiegermann főrabbi köszöntötte az avatót. A család nevében Kaiser Efrájim (Bratislava) köszöntötte az ünnepeltet, kiemelte egész családjá-

igazi vallásos jellegét és alkalmazta rá a Talmud ama szavát: „Aki Tórárt tart házában, arról mondja az Írás: vagyon és gazdagság van a házában és jámborsága megmarad mindenkorra.“ A lakásból azután nagy ünnepélyesség között templomba vonult a menet.

Metszők nyugdíjbiztosítása

Régi sérelme a szlovenszki metszőknek az állami nyugdíjbiztosító intézetből való kizárás. Az illetékes közegek eddig mindig megtagadták a metszőknek a nyugdíjbiztosítóba való felvételét azzal az indoklással, hogy a metszők a manuális (kézi) munkások csoportjába tartoznak, így fel nem vehetők az állami nyugdíjbiztosítóba. Ez az álláspont rendkívül nagy anyagi és erkölcsi kárt okozott a metszőknek és a zsidó hitközségeknek. E dologban most, úgy látszik, kedvezőbb fordulat állott be. A bratislavai országos hivatal egy felelősségi kapcsán ebben az elvileg fontos kérdésben állást foglalt és úgy döntött, hogy a metszők, mint túlnyomóan elsősorban értelmi munkások a nyugdíjbiztosításra jogos hitközségi tisztviselők sorába helyezendők. Az indoklás hivatkozik a szlovenszki orthodox országos iroda szakvéleményére. A döntés még nem jogerős, de remélhető, hogy a népjóléti minisztérium akceptálni fogja ezt az álláspontot.

Tórálet Pozsonyban

Bratislavából írják: A *Jesajde Hatajro* termében minden szombaton egy-egy hitközségi tag tart előadást. Az előadás kötelezettségét a siür minden egyes résztvevője szívesen vállalja és így tehát alkalom van látni hogy az életben elfoglalt kereskedők s más egyéb foglalkozású emberek mily mélyre tudnak hatolni egy-egy talmudi kérdés fejtegetésében. Most fejezték be *Szúko* traktátusát és mindjárt megkezdtek *Avajdo zóro* traktátus tanulását. Az elmúlt héttől kezdve behozták az *Ajrach Chajim* tanulását. Ebből az alkalmából Müller Á. L. igen érdekesítő bevezető-előadást tartott, amelyben tanulásra buzdította a hallgatóságot. Az elmúlt ünnepen Friedmann Mór, Schönfeld Mór, utána következő szombaton Friedmann Avigdor tartottak igen szép előadásokat.

Kundmachung

Wirkungsvolle **דבר** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene ריה ורין** Gast- u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu möglichem Preise, unter Diskretion. Honorar von 5 Pengő **aufwärts**, 50 H. Porto recommandirt im voraus erbeten. — **Pschetti** werden gegen extra Vergütung angefertigt.

Mein **אשר** auf **אמת** P 1.20

Rabbiner ISRAEL BRAUN
Budapest, Szövetség ucca 43.

Tóra ünnepe után a Tóráért

Lapunk május 19-i számában közöltük kivonatolva bölcseink: Frankl Adolf felsőházi tag, valamint a debreceni, nyírbátori, győri, kállói, kisvárdai, szombathelyi és újfehértói főrabbi és R. Solajm Eliezer nagyrabbi felhívását, mellyel a „Tomché Jesivosz Sabosz“ érdekében a közönséghez fordultak. Ezennel pedig közreadjuk magyar fordításban a rabbikhoz intézett megrázó körlevelüket. Iten dicsegsége, a zsidóság jövője, a Tóra megmentése végett kérnek, könyörögnek, esedeznek... Imgyen szólnak:

— Szivettépő a jesivanövendékek, az éhségtől gyötört, rongyokba burkolt bócherok nyomorának szomorú látványa. Rábajszénú! Ismeritek-e vajjon a bócherok nyomorát? Vajjon tudjátok-e, honnan van nekik ellátásuk, és honnan a táplálkozásuk, vagy, hogy van-e egyáltalán ellátásuk, van-e egyáltalán táplálkozásuk? Lehet-e vajjon zsidó szív nyugodt akkor, midőn fiatal, gyenge, zsenge szívek százal éhségtől és nélkülözéstől hevesen dobognak? Szemelnek előtt halványul a Tóra fénye, közel a kilváshoz **לילה**, nyugodtak lehetünk-e vajjon-otthonainkban, nyugodtan végezhetjük-e szokott dolgainkat?

— Rábajszénú!! Félt, igen félt: nem állunk-e ma holnap, vagy nem állunk-e már ma is egy borzasztó katasztrófa, a Tóra katasztrófiája előtt. Félt, hogy elkésünk **י"ח**. Rábajszénú! Tettek ideje van a lélekmentés, a zsidóság testének és lelkének megmentési ideje. Mindenki, aki nem akar részes lenni a fenyegető, rettenetes katasztrófa félelmetes felelősségében, köteles megfeszített erővel, rendkívüli buzgalommal közreműködni, hogy a jesiva még időben megmenthető legyen. Dolgozzatok most a „Tomché Jesivosz Sabosz“ után is tettersően, tegyetek meg minden lehetőt, úgy a hitközségeitek, mint a faluk egyes zsidóinál,

hogy mindenki jelentékeny összeget, erejéhez képest, sőt azon túl is áldozzon a zsidóság ezen legszentebb és legfontosabb céljára s hogy ezen soronkívül beszédendő összegeket mielőbb az „Országos Tomché Jesivosz Egyesület“, Győr, címére 40.530 sz. postacsekk számlájára befizessék. Mindenki adjon „pidjon nefes“-t, úgy saját, mint minden családtagja lelkének váltóságát, örködjete a „Kajl Jákajv“ felett!... Ügyeljete, hogy Jákajv hangja meg ne szünjön!...

— Sójajaink szálljanak pedig a menynekbe, hogy könyörüljön rajtunk a Mindenható és ne vegye el tőlünk az or-

szágunkban lévő csekély Tóra-maradványt. És vajha látnánk mielőbb a jó Ég segítségét és szent Tórája fényének mielőbbi dicső ragyogását.

Vezetőink ezen velőtrázó, szívből jövő, szívbe markoló szavai biztosan megtalálják az utat minden zsidó szívhez. Verjen fel ezen megrendítő szózat hangja mindenkit. Jöjjön visszhang a hitközségekből, a gyülekezetekből, a faluk egyes zsidói lelkéből, minden zsidó házból, minden kunyhóból, minden zsidó szívből. Legyünk hívek Istenhez és szent Tórájához, akkor Ő nem fogja megtagadni tőlünk az Ő segítségét.

Németország és Hollandia

A németországi szörnyűségek még ríktóbbá teszik azt az ellentétet, amely tapasztalható Hitler-oroszország és a szomszédos kis Hollandia között. Ahogyan ez a világháború idején volt, amikor az ember az európai hadszíntér egy országából átlépett Hollandiába, egész más világban érezte magát, úgy van most is minden németországi menekült számára. Nyolcmillió ember lakja ezt az országot, amelyiknek kereskedelme és ipara nagyjában megőrizte egyensúlyozottságát a mai katasztrófális időkben is, aminek oka részben az, hogy nagy gyarmati tartományai vannak, ipara és kereskedelme részére. Az országban politikai béke uralkodik, a képviselők egyharmad része szociáldemokrata, de ezek is lojális ellenzéket képeznek. 110.000 zsidó közül 20.000 kelet-európai, akik honoságot szereztek és a teljes polgári jogokat élvezik. Az állami gépezetben is sok zsidó helyezkedett el, a legmagasabb állástól le egészen a zsidó levélhordóig, a zsidó közrendőrig. A hollandusok igen vallásosak és azért minden köztisztviselőnek, aki szombaton akar szünetelni, megadják az erre való jogot. Aki szombaton zárva tart, annak számára nincs vasárnapi munkaszüneti kényszer.

A legutóbb egy angol hírlapíró az amsterdami zsidónegyedben rátalált

egy vasárnapon nyitvatartó keresztény dohánytözsde-tulajdonosra és amikor beszédebe telegedett vele, elmondta neki, hogy ebben az utcában az összes szivarüzletek szombaton zárva tartanak, ő pedig szolidaritásból szintén ezt teszi, mert nem akar tisztességtelen versenyt támasztani a többieknek, a nyitvatartás által, igaz, hogy szombaton kevés szivart adna is el.

Hollandiában, mely menedéket adott a menekülő II. Vilmos német császárnak, jelenleg háromszor német zsidó menekült van. Egy nagy bizottság gondoskodik róluk, amelyhez nagyban hozzájárulnak keresztény emberek is. Nagy haj azonban az, hogy *munkát nem vállalhatnak és nincs rá remény, hogy elhelyezkedhessenek*. A segítőbizottság ereje pedig tekintettel az ország kicsiségére csökkeni fog. Így tehát elsősorban arra szorítkozik a konstruktív segélyezés, hogy a menekülőknek lehetőséget adnak a tengerentúli (Délamerika) országokba való vándorlásra.

Balatonszárszón

Landau orth. kóser penzió és étterme
Parkkal szemben, víztől két percrenyire.
Kényelmes szobák. Kötő konyha. —
Gyermekeknek teljes ellátás, gondos felügyelettel. — Kérjen árajánlatot!

PARÓKA

különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek
állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Lift.

Butorok:

kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosáruk nagy választékban

Olcsó árak.

RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31

Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fiókküzet: Nádor-utca 21.

Iklódi Tischler tragédiája

A háború előtti Magyarország orthodox-zsidó társadalmának Buda pesten is ismert markans egyénisége volt *Tischler Mór* kolozsvári fakereskedő és földbirtokos. Nagy koncepciójú üzletember volt, érdemeiért iklódi előnévvel nemességet is nyert és még a háború előtt Császártól Nagyszebesig terjedő 16.000 hold erdőséget vásárolt. A háború után a 16.000 hold föld erdőből kisajátítottak 6.000 holdat, de Tischler a megmaradt 10.000 holdat sem kapta meg, mert azt a környékbeli mókok (román parasztok), nem kérdeve senkit sem, lefoglalták. Megjegyzendő, hogy Tischler érdekében szomszédságában a nagyváradi görögkatholikus püspökségnek van 60.000 holdja, továbbá ott terül el 40.000 hold állami erdőség, de ezeket nem bántották a földreform során és csak Tischler birtokát vették el. Az igazságtalanság riktó volta következtében maga a román állam felaján-

lotta Tischlernek, hogy kártalanítja őt az elvesztett erdőségért. De mivelhogy feljelentés érkezett az előzőleg esz-közölt erdőosztás ügyében, nem fizették ki neki a felajánlott összeget. Ebben az ügyben volt egy tárgyalás, amely alkalomból, amint a lapok hozták, egy román terrorista kapitány agyonlőtte. Amikor azután őrizetbe vették a gyilkost és kérdezték, miért tette ezt, azt felelte, mert a dolog elintézését Tischler rosszakaratulag húzta. Természetesen az egész teljesen hazug állítás, mert hiszen Tischler anyagiakban épen abban ment tönkre, hogy nem akarták kifizetni neki az állam által felajánlott összeget.

Tischler nagy részvételt temették *Iszručag* napján Iklódon. Beszédeket mondott *Weszel* Albert főrabbi országos elnök, *Braun* Henrik nagyiklódi főrabbi, *Kanner* egyetemi rabbi, *Strohli* Perek kolozsvári rabbi, majd Elemér dr. fia búcsúzott tőle.

Felreértés . . .

— Történet a 80-as évekből —

Oroszországban vagyunk. Künn dül a pusztából jövő forgószél; a szürke felhők-ből hópelyhek hullnak alá, s midőn a szél egy pillanatra elhallgat, a Fekete tenger zajongása hallatszik, amely messze távol-ságban a besszarábiai sivatagot mossa. Mintha minden élet kihalt volna, oly néma csend van az elhagyott utcákban. Az ablakok mindenütt be vannak zárva, csak itt-ott lopózik ki a hasadékokon, egy-egy fény sugar, annak jevéül, hogy benn mégis élet uralkodik.

Péntek este van. A szorgalmas zsidó nép, amely a hét köznapijain mint hangya, sereg fáradozik, hogy a hetedik napra megkeresse ételmét, amely máskor semmi zivatartól nem riad vissza, csak hogy megszerezze kenyereit, most visszahúzó-dott és kellemes otthonában édes övéi körében tölti az estét. Minden gond szám-űzve van. Házukban kedélyes megelégedettség uralkodik. Minden magán viseli a szombati nyugalom jellegét.

Lépjünk csak be egy ily zsidó házba.

A szombat már előttünk bevonult a házba és vele a szent ihlet, mely lépten-nyomon mutatkozik. A hófehér abrosszal terített asztalon gyertyák égnek, ott csil-lámlik arany serlegekben a finom bor, emitt kellemes illatot terjesztenek külön-féle ételek, s a család örömről sugárzó arccal ül az asztal körül. Egy tekintélyes külsejű aggastyán, kinek arcvonásai jósa-got árulnak el, az asztalfőn foglal helyet s övéi áhítattal csüggnék bölcs szavain.

Csak egy fiatal szép leányka ül gondolataiba elmerülve és nem osztozik a többiek jókedvében. Az öreg kezét leánya fehér nyakára tevé és kérdezté:

— Miről gondolkodol kedves gyermekem?

— A szegény katonákról, akik a háború-ban vannak s ott szükségét szenvednek: a szerencsétlenekről, akik ott megsebesül-nek, elesnek.

— Mindig ily búskomoran gondolkol-zol! Ábrándozó vagy!

— Oh, de irigylem bátyámat, aki mint orvos segíti a szegényeket s farkasszemmel néz a veszélyel.

— Láthatod leányom, hogy mi is ho-

zunk áldozatot. Midőn bátyád engedelm-nélkül a nagy világra ment, midőn akara-tom ellenére az orvosi tudományokra adta magát, én elfordultam tőle. A háború ki-törésekor hazatért, én azon föltétellel bo-csáttam meg neki, hogy a hadseregbe lép és orosz testvéreket segíteni fogja. Mi-dőn t'nen kegyéből vagyonra tettem szert, építtem kórházat a sebesültek részére, az átvonuló katonák pedig nienhelyet találnak nálam. Nemes szíved sugallta mindezt nekem és én szívesen egyeztem terveid ki-vitelébe.

— Tudom, édes atyám, hogy mindig iparkodtál a szegényeken segíteni, a jótéte-mény azonban csak enyhíti a bajt, de nem szünteti azt meg. Mi itt oly kényelmesen ülünk, a szobák fűtve vannak, az asztalo-kon ételek, amott pedig puha ágy vár reám; ha mindezt elgondolom, csak sótt színekkel festhetem azok sorsát, akik ott künn halálra harcolnak. Ki ápolja őket, ha megsebesítettnek, ki adja nekik vissza a hazáért elvesztett tagokat.

— Te ördögöt festesz a falra, — szólott egy fiatalember. Mint a fa az erdőben, úgy vész el az egyén a sokaságban. A ha-lál megvétele nagyon ragályos. Az ágyuk dörögnek, a golyók sivítanak, a szenvedé-lyek fel vannak kavarva, lőpor elfojtja a nemes érzést és felvillanyozva rohannak az emberek a harcba. Ahol a golyózápor a legstürdőbb, oda tódul mindenki és kitin-tetés gyanánt viszik magukkal a sebeket.

Kis szünet állt be, mialatt Fanny — ez volt a leány neve — összedobta magát, hogy feleljen. Ezalatt élnékben ha'lat-szott a szél csapkodása és közeledő csen-getyű-hangok hatolnak a szobába. A csen-getyű hangjai mind közelebb jöttek; mindjárt felnyílik az ajtó és egy köpeny-gbe burkolt ember lépés a szobába.

— Wasil Wasilovits! — szólítja meg a háziúr az érkezőt. Lépjön közelebb, vesse le köpenyegét és foglaljon helyet nálunk. A vendég nem mozdult helyéből.

— Miért áll meg barátunk az ajtóban. Rossz útja lehetett, hiszen oly zord idő van künn. Nálunk is niarad az éjjel.

— Nem, rögtön távoznom kell. Szom-rú járatban vagyok, Rossz hírral jövök.

— Beszéljen, az I'tenre kérem, mi tör-tént? mi hozta ide?

— A főkapitánytól parancsot kaptam, hogy elfogjam Önt!

— Engem elfogjon! . . . — kiáltott fel rémülten az öreg.

— Igenis szigorú őrizet alatt K-ba viszem.

— De miért I'tenem, miért? — kérdezte kezét tördelve az öreg.

— Arról bizony nekem sejt'em sincs; de a parancs, parancs! Nekem engedelmeskednem kell, bár fáj a szívem, hogy ily hű barátot kell fogságba vinnem.

— Honnan kapta a főkapitány ezt a parancsot?

— Magától a kormányzótl.

Kiáltvány

Zsidók! Orthodoxok! Testvérek!

Rettentő vészek dúlták a közelmult-ban a világot és a vészek hullámai még mindig nem ültek el. A zsidóságon belül mindenütt pusztulás! Leomlottak a Tóra erős várai Keleuropában, Oroszország-ban a legkegyetlenebb lelkiismereti kény-szer szoritásában, talán végsőket vonag-lik a nemrég még lüktető Tóraélet. A német zsidóság riadtan vergődik a gyil-lólet árjában. Azonban a zsidóság lelki életében még nagyobb a romlás. A zsi-dóság széles rétegei nyíltan szakítottak a Tórával. Idegen eszmék hatalmas szer-vezetekben öltenek testet. A Tóra népé-nek szellemi épülete minden eresztékében recseg és ropog. Testvérek! A „Klal Jiszróel“ ezer sebtől vérzik és Ti, az Orthodoxok, a Tóra dicső hőseinek, a nagyok, a szentes fiai, elmerültök egyéni életetek kicsinyes gondjain? I'ten a szen-vedés özönét zúdítja Izraelre. És Ti nem szálltok magatokba? Nem gondolkodtok, hogy felfogjátok a vészterhes események értelmét és aszerint cselekedjétek? —

Vészen és viharon át I'ten szól hozzátok! Uj harcra, új feladatokra hív Bennete-ket! És Ti süketek vagytok és vakok? Testvérek! Orthodoxok! Ébredjétek hát végre és lássatok! A világháború vér-zivatarával, az utána jött mérhetetlen szenvedéssel, a szédítő világtörténeti eseményekkel egy új korszak vajudása kezdődött. Míg szerte a világon megingott a zsidó lába alatt a föld, addig Erec Jiszróelban új, beláthatatlan perspektívák nyílnak. A gazdasági nyomor, a politikai elnyomatás poklából a világ zsidósága Erec Jiszróel felé tekint, ahol új életle-hetőségek adódnak minden téren. Nem látjátok, hogy I'ten ujjá mindez? Azon-ban az új korszak új feladatokat ró a zsidóságra, melyeknek megoldásától függ — élet, vagy halál. Testvérek! Ortho-doxok! A Tóra hőseinek ivadécai! Ime I'ten kétezer év után, vér és könnyek patakjai árán új lehetőséget adott. Még gólusunk ideje alatt felépíthetjük Erec Jiszróelban a Tóra centrumát, a Tóra nemzeti otthonát, hogy drága szentélyünk romjainál szentségben és tisztaságban várjuk a megváltást. És Ti gondolat- és érzéknélkül eltemetkeztek a Klál Jisz-róeltól, elidegenedett egyéni életetekbe és nem mozdultok I'ten hívó szózatára? Ti ölbetett kezekkel szemlélődtök és nyu-godtan nézitek, hogy a Tóra földjén a Tórától idegen ország épüljön. Magyar Orthodoxok! A Tóra harcosainak ivadé-

kai! Nem tudjátok, hogy Jerusolájim-ban új hősök vívnak harcot a Tóra ural-máért, Erec Jiszróel szentségéért, a meg-váltás előkészítéséért? Nem halljátok a Tóra maroknyi harcosainak segélykiál-tását? Testvérek! Zsidók! Orthodoxok! Ébredjétek, emelkedjétek fel az álmos nemtörődömségből! A ti fiaitok, a „Tife-resz Bachurim“ ifjai hívnak benneteket! Mi feleltünk a hívó szózatra. Fel, Jeruso-lájim felé dobog a mi szeretetünk, a mi áldozatkésztségünk. Hallottátok-e már ezt a szót: Alijász Tiferesz? A mi zsidó akarásunk, a mi, a Tóra teljes életéhez való feltörekvésünk mozgalma ez. Mi a Tóra zárt, minden meghamisítástól ment közösségét akarjuk Chuc-Loorec-ben és a Tóra nemzetét Erec Jiszróelban. Alijáz, emelkedést akarunk! Csatlakozzatok hoz-zánk! Ébredjen fel szívetekben a szeretet a Klál Jiszróel iránt, amely nehéz küz-dehmet vívja a Tóra győzelméért Erec Jiszróelban! Ébredjen fel szívetekben a szeretet Erec Jiszróel iránt! A Klál Jisz-róel zászlaját csak ott, Jerusolájimban vihetjük diadalra. Orthodox Apák és Anyák! Áldozzatok a Tiferesz Bachurim-nak! Áldoztatok a Tiferesz Alijász alap-jára! Ne muljon el nap, sabosz-ünnepe, ne muljon el a családi örömmel bármilyen napja, amelyen ne áldoznátok az Alijász alapra! Áldoztatok az Alijász alapra, mert evvel a segélykérő Klál Jiszróelért áldoztok! Áldoztatok az Ali-jász alapra, mert evvel gyermekeltek zsidó jövőjét mentitek meg! És Ti ifjak! Orthodox szülők gyermekei! A Tóra szervezetének, az orthodoxiának ifjusága Alijára hív benneteket! Gyertek mind, akik idegen utakon tévelyegtek! Gyertek, akik ál-barátainkhoz csatlakoztatok! Gyertek, mert veszélyben az orthodoxia, ami apáitok életének az értelme volt. Testvérek! Zsidó fiúk! A Klál Jiszróel hív benneteket! Erec Jiszróel hív benne-tek! A Tóra hív benneteket! Legyetek dicső apáknak méltó fiai. Legyetek a Tó-rához utolsó lehetétekig hű zsidók! A zsidó közösségnek és Erec Jiszróelnak évezredek szentségét nektek kell meg-óvni nektek kell kiépíteni! A Tóra ősi nemzetének jövőjéért Ti vagytok felelő-sek, zsidó fiúk! Atyáitok I'tene számon-kéri tőletek tetteiteket! Zsidók! Testvé-rek! Orthodoxok! Utótt a cselekvés órája! A Tóra nemzetéért, a Tóra ősi orszá-gáért, a Tóra cionjáért csatlakozzatok az Alijász Tifereszhez!

Az Országos Tiferesz Bachurim
Alijász Tiferesz Bizottsága

GRADO!

Schuldirektor's Gattin fährt über den Sommer (Juli, August) nach dem Seebad Grado und nimmt Kinder im Alter von 6 bis 14 Jahren zum Sommeraufenthalte mit. (Streng rituell). Auskunft erteilt FRAU IRMA NEUWIRTH, Wien II, Zwerggasse 5/14. Tel. A. 42-8-86.

Orth. kóser penzió

Buda legszebb helyén a Svábhegy déli lejtőjén, május hó 1-én megnyílt. Komfortos szobák.
Napi penzió 5 P-től
Állandó minjon
Az 59-es végállomástól 10 perc.

אסרו למחרת

Krausz Mór Park-penziója, I., Forbágyi-ut 110. Tel.: 65-2-75.

Paróka k divatos,
izléses
hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Zsidó bölcsélet

Jehuda Halévi

Költészete és bölcsellete a zsidó gondolat- és érzelmvilág fenségességének egyik legpregnansabb hirdetője. Legendáshírű költő és gondolkodó, akinek munkái hervadhatatlan virágokként örök díszet kölcsönöznek zsidó irodalmunknak. Vallásos érzelmek, től áthatott költészete, a zsidó liturgiába vonult be, Ciónt sirató dalai mélyeségű bánatukkal legszebb fejezetek alkotják a tisobeovi jeremiádoknak. Ugy zokogni a zsidó hon pusztulásáért, oly szépen álmolni Ción szent városáról, mint Jehuda Halévi, kevesen tudták és ha nagy vonásokban is, de valamennyire meg akarnánk ismerkedni költészetével, akkor ez külön tanulmányt igényelne. Mi csupán bölcsészetébe akarunk többé-kevésbé behatolni és abba a bölcsészetbe, mely az akkori kortól új gondolataival és formájával forradalmasította és amely még ma is filozófiai irodalmunk kincse.

Halévi 1083-ban született Toledóban, majd Spanyolország különböző városában vándorolva, hosszabb ideig Cordovában tartózkodik. A Szentföld iránt érzett szeretete azonban azt az elhatározást szüli benne, hogy Erec Jiszroelban telepedjék le 1141-ben útnak is indul, de Jeruzsálem kapujánál a legenda szerint egy szaracén lova agyontiporja.

Nagy népszerűségnek örvendő bölcséleti műve a *Kuzari*, az arab eredetű *Hitünk védelmére szolgáló bizonyítékok könyve* címen jelent meg. Már maga a cím is bizonyítja, hogy a szerző apologetikus munkát ad az olvasó kezébe, amely különös szerencsés keretben nyer akkoriban, abból a történelmi eseményből kiindulva, hogy a Kaspi tenger vidékén lakó kazárok királyukkal együtt a zsidó hitet vették fel. Az ó-görög filozófusok módjára Halévi dialógus formájában beszélget először egy katolikus, egy mohamedán vallású embert és egy bölcsészt egymással, majd a kazárok királyát egy zsidó tudóssal bocsátja vitába és ennek eredménye azután a kazároknak a zsidó hitre való áttérése. A munka formája magában rejti a zsidó és más vallások kritikai tárgyalásának lehetőségét és ezt az alkalmat a szerző bőven ki is használja. Halévi témája a filozófiai megismerés szigorú kritikájában csúcsosodik ki. Ő elődeinek racionális törekvéseivel szakít és mint a zsidó hit supranaturalisztikus jellegének hirdetője, bírálat alá veszi az addigi bölcséleti eredményeket és kimutatja azoknak teljes csődjét. Elsősorban a metafizika ellen fordul és bebizonyítja, hogy minden megismerési törekvése idáig meddő maradt. Igazság csak egy van és az a matematikai tételek megdönthetetlen igazsága, a bölcsélet illetve a metafizika eredményei azonban igen sok nézeteltérésre szolgáltatnak okot: amit az egyik igazságnak fog fel, azt a másik megdönti. A tiszta igazság megismerése tehát semmiképpen sem érhető el a filozófia útjain, hanem egyedül egy felsőbb igazsági tényező igénybevételével: a kinyilatkoztatás erejének átérzése által.

Zsidó humor

Egy bűnös ember jött Rabbi Naftólihoz Ropschitzba, töredelmesen bevallotta vétkeit és vezeklést kért. Mikor felsorolta az összes bűneit, a súlyos, nagy vétkeket, Rabbi Naftóli megdöbbenve szakította félbe:

— Mondd, fiam, mit tett neked a Legfelsőbb, áldott legyen, hogy ennyire vétkeztél ellene?...

Ezt is a ropschitzai rebbe mesélte: Sohasem győzött le szóharcban senki, csak egyszer egy kis leánygyermek. Egy új kis faluban jártam, Zachovban, tenyérnyi

hely, pontosan tíz zsidó lakott benne és volt csinos kis templomuk és bekerített szép üres temetőjük. Az utcán találtam egy kis leánygyermeket és megkérdeztem tréfásan: „Vagy, vagy! Vagy megmaradnak itt mind a tízen, ahány a templomi *minjon*-hoz szükséges, akkor minék kell a temető? Ha meg meghal valaki a tíz közül, akkor nem lesz *minjon*, minék kell a templom?” — Mire a kis leánygyermek huncutul felelt: „A temető csak az erre járó idegenek számára kell...”

Egy francia lap jelentése szerint a német zsidók ellen elrendelt bojkott előtt egy nappal egy poroszországi városka

A vallási igazság eredete, mint ahogy ezt már R. Szaadje goajnnál is láttuk, Halévi szerint is az I'teni kinyilatkoztatásban található meg. A bizonyítékok felsorakoztatása és az egész gondolatkomplexum beállítása azonban Halévinél egészen újszerű. Az arab peripatetikuskok szerint a metafizikai megismerés az embert I'ten közvetlen közelébe hozza és szerintük a próféta is rendkívüli intellektuális erejének köszönheti jövőbelátási tehetőségét. Halévi ez ellen a felfogás ellen logikus kritikájának egész erejével fordul és a történelem igazságára hivatkozik, amely nem tud arról, hogy filozófust tehát aki a metafizikai megismerés legfelsőbb fokán áll, egyedül intellektuális révén valaha is próféta iheret szállott meg és így I'ten közvetlen közelébe jutott volna. A filozófusok abban a tudatban élnek, hogy a saját agyukból fakadó megismerés útján jutnak I'ten közelébe, hogy az út, mely I'tenhez vezet, saját énjükből ered. Ez téves felfogás, mert egyedül I'ten az a fényforrás, melyből a felsőbb vallási igazság sugara indulnak ki. I'ten az ő Törője, az ő kinyilatkoztatása útján világítja meg az utat, mely hozzá elvezet. Itt, ebben a gondolatban találjuk meg a különbséget az igazi és látszólagos vallás között. Halévi még élesebben húz határvonalat a két felfogás között, akkor, mikor ezt a gondolatot továbbfűzve, kifejti, hogy a filozófus I'tene a maga mozdulatlanágában sem nyújt segédkezet az embernek ahhoz, hogy hozzá felemelkedjék, hanem tisztán az ember aktív keresése, tudományszomja útján jut el hozzá. Ezzel ellentétben a vallás, az igazi zsidó hit I'ten nem marad merev mozdulatlanágában, hanem Törője és igéi által alányúl, támaszt nyújt az embereknek és felsegíti őket magához: az aktivitás tehát I'tenből indul ki.

De a hit I'ten még ennél is több. A filozófia pusztán megismerési vágyból áhítzik I'ten felismerése után, ezzel a törekvéssel azonban csak a tudománynak szolgál. Vallásosságról itt alig lehet szó és az a kevés vallásosság, amelyről itt beszélhetünk, az sem több, mint egy aristotelesi kontemplatív meghajlás a legfelsőbb akarat előtt. A filozófia I'tene csupán a tudomány legfelsőbb objektuma, a hitnek I'tene azonban a szeretet, a hit maga az I'tennel való életet jelenti. A vallásos embert nem a megismerés és tudományszomj hajtja I'ten karjai közé, hanem az I'tennel való egyesülés akarata. Ezt az egyesülést azonban csak a Törőnek minden ceremóniális előírásával együtt való betartása útján érhetjük el. Hogy néha talán nem tudunk a törvények mélyére hatolni és annak szükségességét át nem tudjuk érezni, az éppoly természetes, mint hogy az orvosság összetétele is néha rejtély előttünk, mégis, ha ez az orvosság a pontos előírás mellőzéseivel készül, teljesen elveszti hatását vagy ellenkezőleg, még nagyobb kárt okoz. Izráel — mondja Halévi — egy szőlő, mely kellő ápolás és termő talaj mellett a legtökéletesebb szőlőszemeket hajtja. A Szentföld a mi termőtalajunk, a kinyilatkoztatás és az I'teni törvények pedig azok az eszközök, melyek Izráel szőlőtőve gyümölcsének megérését lehetővé teszik. *Stern Salamon*

polgármestere kétségbeesett sürgőnyt menesztett Berlinbe Hitlerékhez ilyen tartalommal: Küldjetekegy-néhány zsidót, mert ezeknek hiányában nem tudunk eleget tenni a bojkottálás hazafias kötelességének.

Egy bankigazgató tisztítja a cipőjét az utca sarkán.

— Ugy látom, szomorú vagy — szól leereszkedve —, nem érdemes búsulni, én is cipőtisztítással kezdtem és most bankigazgató vagyok.

— Nálam, fájdalom, fordítva történt, én bankigazgató voltam és cipőtisztító lettem.

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 50. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi (Fordította: MÜLLER IGNÁC)

A hatalmas fiatal legényt megválasztották a rablók főnöknek, miután meggyőződtek róla, hogy képes volt egy hatalmas medvét pusztá kézzel megfojtani és egy iramló szarvast futásban utólérni és befogni. Amikor a fiatal Francisko megtudta, hogy dajkáját a rablóvezér fogva tartja, szívesen belement abba, hogy láb alól eltegyék és azóta ő a vezetője a banditáknak. Komolyan mondta a kísérőinek: „örök életem van; ha ma elfog a hatóság, keréketörnek, felnégyelnek vagy felakasztanak, másnap már feltámadok és sohasem marad vezér nélkül a társaságunk.

A rabló kérésére azután Don Manuel és Don Jose elmondották, hogy Avilába mennek, mert ott meghalt egy gazdag nagybátyjuk és nagy örökséget vesznek át.

— Ha azután sok pénzzel visszajövünk és azután lesz szerencsénk Önnel újból találkozni, Don Francisko Estevan...

A megszólított meghajtotta magát spanyol grandezza-val és azt mondta:

— Köszönöm a szíves ígéretet, de azok az uraságok, akikkel én egyszer barátságot kötöttem, fel vannak mentve mindenféle illeték fizetésétől.

— Engedjen még egy kérdést, Sennor, — mondta Don Manuel — a szerencsés találkozásunkat névnapjának köszönhetjük, de hát a kalendárium tanúsága szerint ma nem Franciskus, hanem Izidor napja van.

A rabló mosolygott. Ez a mosoly felhátorította Don Manuel, hogy a következő megjegyzést tegye.

— Bizonyára nem gondolja, hogy elhisszük a meséjét 3000 éves koráról és Bölcs Salamontól való származásáról. Mondja el tehát nekünk Kegyelmed az igazi élet-történetét.

Ezt nagyon röviden tudom megtenni, mondta a rabló nyájas mosollyal. Én is olyan manolo voltam egykor, mint ez a Sennor itt, volt nekem menyasszonyom, Donna Margerita, aki egy harisnyakötőnek a lánya volt. Igen szép volt, amiért II. Károly király egy udvaroncra üldözte, amire egy tördőfessel végleg elintéztem. Börtönbe csuktak, a börtönben meglátogattott egy pap, ráugrottam, megfojtottam, magamra vettem a ruháit, kiszöktem, bemenekültem egy templomba és egy gyóntatószékben letérdeltem. Gondolkoztam, mit kezdjek most. Akkor hallom, hogy két ember suttogva beszél egymással. Az egyik azt mondta a másiknak: „Felakasztották és így tehát halott.”

— Ez lehetetlen — mondta a társa.

— De ha én mondom, hogy láttam, amikor kivégezték és eltemették.

— Ha így van, akkor természetesen meghalt és így most főnök nélkül vagyunk és mi nem lehetünk az utódai, mert hiszen bennünket ismernek a parasztok és ha látnák, hogy a főnök: Bölcs Salamon unokaöccse nincs már itt, mert felakasztották, akkor a bandának elveszett a tekintélye. Erre mind a ketten buzgón kezdtek imádkozni, hogy kápiának egy méltó kapitányt. Amikor kimentek a temp-

lomból, utánuk mentem, megegyeztünk és így lettem én másnap a bandának bemutatva, mint Bölcs Salamon ujra feltámadt és megijodott unokaöccse, mint Don Francisko Estevan. Nemsokára rá azután kiszabadítottam menyasszonyomat és most ő a feleségem a hegyek között. Ilyen beszélgetés közben elértek a magaslatra, ahonnan már látni lehetett Avila tornyait. A rabló vígan mondotta: Itt van már a város, biztonságban vagyok, szerencsés utat, urak és hölgyek, imádkozzatok néha a szegény bandolerokért.

E szavakkal hátrafordult, cinkostársai követték, Don Manuel elfoglalta megint kocsihelyét és Don Jose beült a nők közé a kocsiába. beértek Avilába, majd Salamancába, onnan a portugál határra, ott már biztonságban voltak, a spanyol inquisíció keze oda nem ért. Portóban Don Manuel hajót bérelt és hírnököt küldött Diegóhoz, a fiához.

A foglyok menekülése óta két hónap mulott el. A király eljegyezte magát Pármai Erzsébettel, Alberoni befolyása egyre nagyobb lett, Ursini hercegnő elvesztette befolyását és kénytelen volt Olaszországba visszamenni. Don Diegó nagyon kényelmetlenül érezte magát ezek után és türelmetlenül várta az apjától jövő híradást. A püspök azért érezte magát furcsa helyzetben, mert általában sürgették tőle, hogy intézze már el egyszer a foglyok ügyét, mert az új főinquisitor, Don Pedro Salute nagyon szerette volna, ha a főváros lakosságának egy nagy marannosi égetés színjátékát nyújthatná. Don Diegó mindenféle ürüggyel húzta a dolgot és ez az egész húza-vona gyanússá kezdte tenni az inquisíció emberei előtt.

Végre valahára megkapta az oly hön óhajtott értesítést. Rögtön szabadságot kért, hogy meglátogathassa az ő püspöki székhelyét Avilát. Szívesen megadták neki, mert az inquisíció törvényei szerint az eljárást az inquisitor távollétében is lehet foganatosítani.

Elutazásának másnapján ki is tűzték a tárgyalásnak határidejét. Don Pedro Salute maga elnökölt. Kiadta a parancsot, hogy hozzák eléje a foglyokat. Először elővezettek egy embert, akit szabadkőművességgel vádoltak. Az illetőt nem lehetett azonban élve elégetni, mert késznek nyilatkozott arra, hogy a szabadkőművességgel, amellyel franciaországi tartózkodása alatt megismerkedett, szakít. Utána megjelent egy asszony, akit boszorkánysággal vádoltak, a tények olyan semmitsem mondtak voltak, hogy nem lehetett komolyan eljárást indítani. Egy teológiai professzor került most sorra, akit lefogtak, mert a katedrán egynéhány szabadszellemtű kijelentést tett, ő is hajlandónak nyilatkozott, hogy tévedéseit nyilvánosan visszavonja és így nem kerülhetett sor autodaferára. Három titkos kálvinista fogoly súlyosan megbetegedett és nem lehetett kihallgatni őket. Érdeklődéssel néztek tehát a titkos zsidósággal vádolt marannosok elővezetése elé, úgy gondolták, hogy itt már nagyobb eredményeket lehet elérni, mivelhogy a foglyok egyike már halálra lett ítélve és képlegesen el is lett égetve Valenciában. Képzelték tehát, hogy micsoda megrökönyödés és megdöbbenés vett erőt a törvényszék tagjain, amikor megjelent a fegyőr és jelentette, hogy a cellák üresek, a foglyok megszöktek.

(Folyt. köv.)

WEISZ MÓR

Keksz, levestészta és ostyaárúk. -- Diabetikusok részére „levegőkenyér”.

orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob ucca 22. --- Telefon: 42-3-65.

Csokoládé legfinomabb kivitelben. Elsőrendű des- sert és különlegességek. --- Fagylalt tölcésárek.

A „Bpesti Igaz Tóra és Jesivákat Támogató Egylet” (Hizohárú) javára Bamidbor szombatján felajánlott adományok

Kazinczy u. főtemplom: Sussmann Viktor rabbi, Steif Jonathan rabbi 10—10, Sussmann Adolf 54, Reisz József, Spitz Hermann, Schächter Ármin 20—20, Ernst Márkus, Schlésinger Adolf, Spitz Sándor 18—18, Löwy Lajos, Löwinger Sándor, Leitner József, Mayer Lipót, Zacher Ignác, Fried József, dr. Friedmann Izidor, Friedmann Jenő, Friedmann Alfréd, Csillag Ignác, Roth Henrik (Rombach u.), Weisz Dezső (Király u.), Platschek Adolf, Sziágyi Pál, Schleifer Hermann, Stern Elías 10—10, Berger Ignác, Gelber, Goldberger Imre, Glück Mór, Korein Dezső, Kollmann M. W., Eiser Samu, dr. Dach Sándor, Deutsch Géza, Freund Jakab, Freund Nándor, Berczeller Bernát, Virág Gyula, Renner Ábrahám, Ungár Ábrahám, Weisz Adolf, Tauber Mihály, Spitz Lipót, Skrek Lipót, Salamon Mór, Stern József 5—5, Bialazurker Vilmos 4, Goldberger Dávid, Groszberg Juda, Lázár Márkus, Ernst Fülöp, Frenkel (Déry-u.), Berger Sámuel, Ullmann Samu, Spiegel Simon, Stern A., Sámuel, Sternberg József 3—3, Gecovits Vilmos, Gansel Gyula, Groszberg József, Goldstein Antal, dr. László (Temesvár), Neumann, Hirschler Izidor, Heinrich Dezső, Keller Adolf, Kramer Ignác, Kroó Emánuel, Kövesi Sándor, Boxhorn Mór, Rosenzweig Mór, B... dr. Ungár Géza, dr. Ungár Lipót, Weisz Jenő, Trebitsch Bernát, Puuncz A. Samu, Perl Sándor, Schreter Dezső, dr. Stern Simon, Singer József 2—2, Goldberger Fülöp, Lefkovits Márk, Mellinger A. G., Klein Sándor, Ehrenfreund Elías rokona, Weisz Bernát, Taglicht Jakab, Schwartz Hermann, Schlesinger József (csuzi), Schwartz Samu, Schweitzer Oszkár, Strickberger Zsigmond, Sonnenschein Jakab 1—1, Horovitz 0.50. *Összesen P 550.50.*

Orth. Szász Chevra: Klein Márkus 20, Klein Dávid, Kövesi Ignác, Kohn J. Hermann 18—18, Herzog József, Leitner Gusztáv, Frieberth Károly, Kohn Manó, Rosenbaum Miklós, Schönberger Fülöp 10—10, Heiden Leó 8, A'tschüler Eisig, Goldmann Béla, Ganz Hermann, dr. Deutsch Emil, Weisz Péter, Lipschütz Samu, Kohn Adolf, Kramer S.W., Spiller E., Feldmann S., Spitzer Sándor 5-5, Abelesz Gábor, Adler Jakab, Grünwald Béla, Winkler Zsigmond, Werner Henrik, Sussmann Dezső, Seiler Dezső, Flaschner Antal, Rosenbaum Jakab, Strauszmann Dániel, dr. Stein Artur, óbudai Freudiger Samu, Duschinsky Márkus 3—3, Eisler Lajos, Berger Mór, Davidovits Mór, Hermann Mayer, Lindenfeld Náhán, Moskovits Lajos, Mo'nár Dénes, Neugevirtz Lipót, Fixler, Klein Lipót 2—2, Bergmann Sándor 1. *Összesen P 257.—*

Bikur Chólim templom: Práger Sándor 20, Stern Ödön, Mayer Miksa 18—18, Rosenberg József, dr. Ungár Sándor, Neumann Mór 10—10, Schreiber B Sámuel, Hegedűs Vilmos, Grosz Mihály 5—5, Mezei Antal 4, dr. Neumann Rafael, Gestettner Zsigmond, Práger Félix, Weiser Géza, Laufer, dr. Schwarz Manó, Stárk Artur 3—3, Breuer Mihály, Terner Adolf, Sussmann Mór, Molnár gyógyszerész, Deutsch Albert, Acél Adolf, Markovits Béa, (j. Fischl, Renner Dániel, Steinmetz Zsigmond, Spitzer 2—2, Blau Géza, Fischl Salamon, Guttman Bernát, Schönberger Adolf, Kőrösi Ignác, Mihály Bernát, Fleiner, Keszenbaum, Hoffmann, Kohn S., Nemes, Spiller Jenő 1—1. *Összesen P 160.—*

Frankl-Freudiger-féle minjon (Szabhegy): Óbudai Freudiger J. Lipót 36, Óbudai Freudiger Fülöp, Reimann Manó, Mayer Ignác 18—18, Frankl Adolf, Kahán Frankl Samu, Lindenbaum Sándor, Lindenbaum Szigfrid 10—10, Saphier Arthur, Mühlrad Lajos, Waitz Sijja 5—5, Mayer Ignác fia, Kahán Civi 1—1. *Összesen P 147.—*

Csáky-u. 9. sz. a. templom, Deutsch Vilmos 20, Fejér Lajos, Goldner Károly, Halpert József, Mayer Simon 10—10, Munk Miklós 6, Weinreb Géza, Engelmann Mór, Engelmann Miksa, Epstein Mór, Fischer Ármán, Práger Marcell, Kallus Adolf 5—5, Schnürmacher Adolf, Fischl Bernát, Ungár Juda, Haas Zsigmond, Mandel Ignác 3—3, Adler Vilmos, Adler Miklós, Glatz Miksa, Haas György, Wirth Henrik, Ilkovits Simon, Engl Izsák, Eiland Rezső, Fischer Andor, Frei Ödön, Kasovits Zsigmond, Kaufmann, Rosenfeld S., Rosenbaum J., Friedmann Lajos, Reiner Manó 2—2, Bock Mór Gansel Sándor, Márványi Andor, Weinberger Simon, Weisz Lipót, N. N. 1—1. *Összesen P 154.—*

Garay u. 48. sz. imaház: (Dicséretes közreműködtek: Böhm Jakab elnök, Paskusz Mór, Widder Adolf, Knöpfler Bernát gondnokok). Böhm Jakab 15, Stern Leó, Steiger Gyula 10—10, Benedikt Áron, Klein Jakab, Paskusz Mór, Widder Adolf, Zucker Zoltán 5—5, Friedmann Béla, Lőrincz Hermann, Radnai Bernát 3—3, Adler Mór, Benedikt Sanyi, dr. Benedikt Dezső, Ehrenthal Jenő, Falkenstein Adolf, Falkenstein Imre, Halpern József, Knöpfler Imre, Salamon Mihály, Weinberger Salamon, Wieder S. 2—2, Braun Elek, Berkovits Bernát, Binéth, Feldmann Ábrahám, Feller Izidor, Goldklang Jakab, Hoffner Lajos, Halpern Mór, Herskó Márton, Knöpfler Bernát, Korein Miksa, Klein Izidor, Klein Ignác, Kluger Jenő, Katz Hermann, Weisz Izidor, Weisz Izsák, Lisser Simon, Neumann Kálmán, Neumann Antal, Paskusz Sándor, Paskusz József, Rosenbaum Ignác, Rosenblüt Li-

pót, Spitzer Samu, Schlesinger, Steiger Eadre, Stahler Hermann, Rosenfeld Farkas, Rossemann Henrik 1—1, Friedmann Fränkel Jenő, Holics József, Hecht Hauszmann, Knöpfler Kálmán, Slamovits, Schwartz Jakab, Schwartz Mór, Schwartz N., Halpern Henrik, Weisz Farkas, Weisz Márkus, Weinberger Sándor 0.50—0.50, Baum Zsigmond, Sa'amon Menyhért 0.36—0.36. *Összesen P 128.72.*

Óbudai Freudiger Ábrahám-féle minjon: Óbudai Freudiger Ábrahám 18, Óbudai Freudiger Sámuel 15, Blau Lipót, Stern Hermann 10—10, dr. Deutsch Adolf, Ehrenfeld Márton, Ehrenfeld Dezső, Unger Ignác, Gellért Lipót 5—5, Tauber Emil 4, Ehrenfeld Miklós, Weinstock 3—3, Offenhütter Farkas, Friedmann Bernát, Ernst Izidor, Blau Imre, Blau Sándor 2—2, Klanka Jenő, Weinstock Ervin 1—1. *Összesen P 100.—*

Frankl Adolf-féle minjon: Dr. Reiner Imre, Tauber Vilmos, Tauber Jenő 10—10, Groszberg Jenő, Kohn Rudolf, Klein Ármán, Blum Bernát, dr. Fürst Aladár 5—5, Groszman Benő, Hilferding Lipót 3—3, Klein Adolf, Berger Vilmos, Klein Jenő, Blau Lipót, Bau Miklós, Berkovits Jenő, Eigner Izidor, Barna Samu 2—2, Weisz Lipót, N. N., Klein Zoltán, Friedmann Nándor, Grosz Benő, Unger 1—1, Selinger Mór 2, Schwarz Lipót 3. *Összesen P 88.—*

Tiferesz Bachurim imaház: Neuwirth Sándor, Reisz, Heiden Géza 5—5, Heiden Jenő, Kövesi Béla 3—3, Sussmann Vilmos, Sussmann Marcell, Heiden Sándor 2—2, Süssmann Tibor, Schlesinger István, Stern Mór, Weingarten Béla, Zelmannovits Mihály, Bialazurker Sándor, Davidovits Andor, Duschinski Izrael, Csillag Artur, Frank Ábrahám, Frank Bernát, Herzog Tibor, Kollmann Manó, Katz Lipót, Kornfein Alfréd, Lefkovits Róbert, Pollák Jenő, Papper Sándor, Rosenbaum Ödön, Rosenbaum Mór, Rebenwurz Jenő 1—1, Eichel Miksa, Eisler Dezső, Ehrenfeld Dániel, Fischl Béla, Feldmann Lipót, Gewürz Ferdinánd, Glück Dezső, Hartstein Gyula, Hausen Gerson, Klein Imre, Klein Imre (Dohány-u.), Langer Mór, Müller Bernát, Ordentlich Vilmos, Rebenwurz Leó, Rath Lajos, Silberberg Ábrahám, dr. Stern Salamon, Steinmetz Samu, Stern Jenő, Weber, Weiszmann, ifj. Weiszmann 0.50—0.50, Neugevirtz Lázár, Ausch Mihály, Klein Mihály, Bernáth Jenő, 0.36—0.36. *Összesen P 60.94.*

Tompa u. 17/a sz. imaház: Teich S. 2.50, Drechsler J., Schlesinger Rezső 2—2, Liebermann I., Lang Ignác 1.50—1.50, Bass, Szekulesz, Weisz Dávid, Freiser Gy., Pollák József, Kepes Sándor, Kovács A., Klein József, Schmutz Izsák, Schmutz Miklós, Schmutz Imre, Schmutz Ernő 1—1, Sonnenschein 0.50. *Összesen P 22.—*

HIREK NAPTÁR

Sabosz B'haalajszchó
Szivon 16, II. Perek
Gyertyagyújtás (Bpest): 7.25
nap kimenetele " 8.25

— HEVES VÁLASZTÁSI HARC DEBRECENBEN. Két hét előtt választotta meg a debreceni orth. hitközség a 61 tagból álló képviselőtestületét, melynek kebeléből választották vasárnap, f. hó 4-én a hitk. előjáróságot, ill. tisztikart. A választás mindvégig igen heves és izgasmas lefolyású volt s egészen új vezetőséget eredményezett. Az új tisztikar: Krausz Mór elnök, Sréter Mór és Waldmann Albert alelnökök, Grünberger Sándor pénztárnok, Öhbaum Izidor ellenőr; Katz Áron, Frischmann Lipót, Weisz Ignác gondnokok, Weinberger L. Farkas gazd. tanácsos.

— RABBI SOLAJM ELIEZER BÉ. KÉSCSABÁN. Az újfehértói rebbe, amint értesülünk, békéscsabai híveink többszörös kérésére elhatározta, hogy a jövő hét (S'lach) szombatját Békéscsabán fogja tölteni.

— A BÉCSI „BÉSZ JAKOB”, az Aguda ésige alatt létesült orth. női iskola szervezett nyáron a következő kurzusokat tartja: Bécsben egy tanítónőképzői és óvónőképzői tanfolyamot, úgy hogy a hallgatóknak alkalmuk lesz megismerkedni a bécsi tanítónőképző intézet belső életével. Lesz azonkívül a Semmeringen egy nyári kurzus, ahol fiatal lányokat felvesznek, akik testi üdülés céljaira is felhasználhatják az időt. Sikertelt továbbá Svájcban is egy szünidei kurzust rendezni. Bővebb felvilágosítást nyújt: „Beth Jakob”-Zentrale, Wien, II., Leopoldgasse 26.

— A MUNKÁCSI FŐRABBIT MIS. KOLCON határtalan lelkesedéssel fogadták. A rengeteg hívő, aki a rabbi tiszteletére Miskolcra érkezett, erősen meglátott a város képén: lépten-nyomon chosid-kinézésű emberekkel lehetett találkozni. Gottlieb szefárd főrabbi örömtől sugárzó arccal köszöntötte az előkelő vendéget. Az érkezők között ott voltak a szentpéteri, mezőkövesdi, verpeléti, fehérgyarmati, mádi, putnoki, csáti, hejőcsabai, szerencsi, ónodi, diósgyőri, forrói, tállyai, keresztesi, dadai, vajdacsikai, cigándi, szikszói, gyürei, tiszalóki enesi stb. főrabbi, ill. rabbik. A szefárd hitközség a templom mellé az ima és étkezés céljaira hatalmas barakot állított fel, de még így sem lehetett a nagy tömeget elhelyezni. A főrabbi imádkozott elő nagy áhitatot kelteve; szombat délelőtt pedig kétórás, lendületes charifusa- és magidüss dróbsót mondott. Spira főrabbit — aki Plattner Jakabnál volt megszállva — hazafelé utaztában számosan egész a határig kísérték.

Minden zsidónak

fontos

hogy

Weisz Mendel

ujjonnan megnyitott

pompás

orth. פתח vendéglőjének

fehértermét

megtékinthe, ahol a zsidóság

elitje rendezi

esküvőit,

társasvacsoráit

Menü: (4 tál étel) P 1.30.
Egész éven át כשר של מטה
pálinkák, chόμεcz árban
Saját szüretelésű borok.

Családi összejöve- telek olcsó rendezése: halpaprikás

állandóan kapható

50, 60 fillér

WEISZ MENDEL

orth. vendéglője

BUDAPEST

Wesselényi- és Kazinczy u.
sarok.

Cimre ügyelni!

(Sürgöncim: Orth. Weisz,
Budapest Wesselényi-utca)

— TÓRAAVATÁS KISVÁRDÁN. Kisvárdáról írják: Schiffer Sámuel hitközségünk érdemes tagja az elmúlt ünnepen Tórát avatott. A kisvárdai zsidóságának az avatási aktsussal kapcsolatosan lelkemelő ünnepe volt része, mely a jelenlegi viszonyok közepette kettőzötte megérdemli a figyelmet és elismerést.

— RABBIBEIKTATÁS. A Nagyváradi melletti Diószeg orth. hitközsége Adler Salamon egyhangúlag megválasztott főrabbiját május 21-én iktatta be. Nagyváradi számosan rándultak le, az ünnepélyes aktszhoz. Elsőnek Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbi szónokolt, majd az új főrabbi edesatyja: a hanusfalvi főrabbi, apósa: Klein Mór rétei főrabbi beszéltek, miután Adler főrabbi székfoglalója következett. Az ünnepséget este szép bankett zárta be.

— TÓRAÜNNEPÉLY EGERBEN. A megdicsőült R. Jiczchok Kaff z. c. i. jámbor özvegye gyönyörű szefárd Tórát íratott, melyet Szivon 3-án avattak fel, megkapó ünnepeket keretében. Zene és énekesző kíséretében vitték baldachin alatt az új Tóratekereszet az egész hitközség jelenlétében a templomudvarban levő bészhamidrosba (ahonnan sovajszkor a templomba vittek át). Schreiber Mór rabbi és Pollák Sólém saschevra előadó tartották az avatóbeszédet és dicsérték az adományozó nemeslelkűségét. — Este szijum-bankett volt, melyen 50 pengő gyűlt össze a Jessajd Tajró részére.

— TÓRAAVATÁS UJHELYEN. A saujhelyi szefárd hitközség tagjai között Fendrich Simon hitk. gabe már régebben akciót indított egy új Schiffer Tóra írására. Sovajszkor folyt le a Tóraavató gyönyörű ünnepe, Fendrich Simon lakásáról a város egész zsidóságának részvételével imponáns tömeg kísérte szoltárokat zengve a szent tekereszet a szefárd templomig ahol a díszes menet elé az eddigi Tórákat vitték a zsinagógából, Löbl rabbi, val az élén. A templomban Meisels főrabbi dicsőítette az aktust, mint a hitközségi tagok példás egyetértésének és a szent Tóra szeretetében egybekapcsolódott testvéri érzésének megnyilatkozását. Ima után a hitközség szinejava tiszteltgett Fendrich Simonnál, délután pedig a másik gondnoknál, Friedmann Ferencnél, akinek ugyan csak nagy érdeme van a szent megmozdulás eredményében.

— A BÉKÉSCSABAI SZEFARD MISNAJOSZ-IMAEGYESÜLET Lag-boajmerkor megejtett tisztújítása: Strassburger Jakab, Weber Izrael gondnokok, Berla Jenő pénztárnok, Grünblatt Mózes ellenőr, Gold Sándor gazda. Választmány: Goldstein Bernát, Markovits Ignác, Oberländer Sándor, Weisz Simon. Este szijumbankett volt, melyen a hitk. és chevra előjárósága is részt vett. Tiger-mann Ignác főrabbi nagyhatású hadron-ja

után még felszólaltak: Halpern Léh, Sábel Béla, Ehrenfeld Ignác.

A TOKAJI SASZCHEVRA Ijor 21-én a megdicsőült Strasser Akiba főrabbi Jährzeit-napján tartotta szokásos évi *szijum* hasasz-ünnepélyét. Jungreis Nándor tokaji és Strasser Sámuel tisza-füredi főrabbi elmés hadron-t mondtak, majd a köv. urak mondtak Tóraigéket: Moskovits S. rabbi, Strasser N. Hajdudorog, Fränkel Dezső, Engl Sándor, Sik M., Klein Márkus.

BEKÜLDÖTT HIREK. *Gáván* máj. 28-án temették Stark Menáchem volt mészót, nagy részvéttel. Bucsúztatták: Goldberger G. tiszaaberceli főrabbi, Fried Ezra rabbi, makói és kálói fiai, Glanc gávai mészó. — A *verpeléti* T. B. új tisztikara: Blechner Ferenc elnök, Kun Zoltán alelnök, Schlesinger Sándor pénztáros, Domán S. ellenőr, Schlesinger D. könyvtáros. — A *felsőbrányi* T. B. szövetségi-kor ünnepi bankettet adott, melyen a hitk. tagok is résztvettek. Tóraigéket fejtegettek: Schlesinger Hermann, Ceizler Ignác, Schön József, Reisz Emil. — *Tiszaabercelen* elhunyt Weinberger Miklós 29 éves főkönyvelő, Fried rabbi megrendítő heszpeddel bucsúztatta. — *Szabolcsbányán* az elmúlt ünnepen Rosenbaum Gyula Kisvárdáról a hitközség vendége volt s a zsinagógában igen megkapó d'rosót tartott. — *Többeknek*: Híreik hirdeteik jövő számban.

NAGYMAROSON
előnyösen ismert
orth. kóser étkezdém
megoyilt! Olcsó menü-rendszer.
HIRSCHFELD DAVID
Nagymaros, Király-u. 2.

ELSŐRENDŰ vallásos szakácsnőt keresek azonnalra. Rosenstingl Károly, Szombathely.

A pestújhelyi metszői állás „haszogasz g'vill” tilalma alatt áll, arra sem pályázni, még kevésbé azt elfoglalni nem szabad, mindaddig, amíg a hitközséggel történt megegyezés alapján a jelenlegi metsző a tilalmat fel nem oldja. OKL. TANÍTÓT keresek július 1-re fiamhoz, aki chümis-rasi oktatásban is kellő jártassággal bírjon igen perfkert német. Fülep Mór, Téglás.

TANULÓLEÁNYT, 30. házból, 14-15 éves, parókkészítéshez és hajmunkához azonnal felveszek. Altschüler, Budapest, VII., Csányi u. 12.

DIÁKLÁNYOKNAK
szigoruan vallásos családi otthonnyújtó tanár-tanárnő házaspár **Korrepetálás. Idegen nyelvek.** Zongora.
REIF, Budapest, VII., Nagydólya-u. 27.
A középiskolák centrumában.

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P)

Klein Etelkát, Klein Izidor kántor leányát Gesztelyről eljegyezte *Eisenberg Ferenc* Ujpestről.

Paskusz Elvikt Surányból eljegyezte *Kohn Dezső* üveg- és porcellánkerekeskedő, Pápa.

Benedikt Sávika, Pozsony-Budapest és *Teitelbaum Tarján Ernő*, Nyiregyháza-Budapest, jegyesek

Schwarz Fegit, Schwarz József rabbi leányát eljegyezte *Weisz Fábán*, Nagyvárad.

Weinstein Jenő kiváló elnökünknek Uhr Rózsikával (Kassa) való eljegyzéséhez legszívveljesebben gratulálunk:

Tiferesz Bachurim, Tornalja.

Gestner Imre (Amrom) Ujpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerkészítőtag. *Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns-árak alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása.* Kívánatra választékokat küld.

Pályázatok

A nagyoroszi orth. rabbi kerület egyik községében működő öreg és beteg mészó átadná állását egy olyan tehetséges fiatal, nőtlen embernek, ki leányát hajlandó feleségül venni. Pályázótól megkívánatik, hogy talmid chóchom, Joré somálim legyen és három elismert orth. rabbtól kaboló-val rendelkezék. Fizetés havi 120 pengő, tűzifa és lakás. Pályázatok kaboló másolatokkal: Hitközségi elnök, Nagyoroszi címre kéretnek.

Balatonai zsidó diáknyaraló

Kérjen prospektust!
Dijmentesen küld
Dr. Frenkel Bernát vallástanárral
Budapest, VIII. Teleki-tér 5.

Felelős szerkesztő és kiadótalajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰNTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel.: 40-6-70

TÁTRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. PENZIO, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószezonban a TELJES PENZIO 55 ck. Felölt leányok kíséret nélkül felvétetnek. Egész éven át nyitva. Elő és utószezonban esküvőket és banketteket is elfogadok.
SCHREIBER MÓR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Rituelles Ferienheim

Spital am Semmering

Telefon: 18. — Für Kinder von 4-14 Jahren. Herrliche Lage in 800 M Höhe, große luftige Räume mit allem Komfort. Garten, Große Wiese, Duschen, Planschbuden Eröffnung 18. Juni. Leitung: FRAU LOLA SCHIFF (staatlich geprüfte Kindertgärtnerin) Wien II., Krummbaumgasse 1/20.

FIGYELEM! Az előnyösen ismert FIGYELEM!

FRÄNKEL ORTH. KÓSER PENSIO ES ÉTTERME SIÓFOKON

a fürdőtelep legjobb helyén (Batthyány-utca 16.) már május 25-én megnyílt mérsékelt elősaisoni árrakkal. Modern folyóvízes szobák, szép nagy árnyas kert és fedett terras. Elsőrangú normál, és diétás konyha. Mielőtt nyaralási programjáról határozná, okvetlen kérjen prospektust Budapestben: FRÄNKEL PENSIO, Rombach-utca 11.

Első forrásból kaphat ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót menorát, arany, ezüst és briliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó
ékszerész.

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.

אללנע מינע יידישע צייטונג

72

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekk száma: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Keltföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Az Orth. Központi Bizottság ülése

Az Orthodox Központi Bizottság e hó 13-án tartotta rendes félévi ülését Frankl Adolf felsőházi tag elnökele alatt. Az Orth. Központi Iroda részéről Hartstein Lajos ügyvezető alelnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos vettek még részt a tanácskozáson. A főrabbitagok közül Strasser Salamon debreceni, Rosenbaum Mózes kisvárdai, Snyders Bernát győri, Teitelbaum Naftali nyirbátori, Kohn Farkas csornai, Bródi Emánuel nagykálói és Rosenbaum Lipót tállyai főrabbi; a világi tagok közül óbudai Freudiger Lipót kormányfőtanácsos, óbudai Freudiger Ábrahám, Korein Dezső, Klein Márkus (Budapest), Bernfeld Sámuel, Krausz Mór (Debrecen), Friedman Herman (Mándok), Schwartz Izidor (Győr), Steiner Vilmos (Pápa), Németi Sándor (Nyiregyháza), Kornitzer Salamon (Szerencs) jelentek meg. A napirendre kitzűzött ügyek Hartstein Lajos ügyv. alelnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos referátumai alapján kerültek tárgyalás alá.

A napirend tárgyalása előtt Frankl Adolf elnök a németországi zsidóság súlyos helyzetéről emlékezett meg. Fájdalmas együttérzéssel szólott arról a rendkívüli szerencsétlenségről, amely német hittestvéreinkre szakadt és annak a reményének adott kifejezést, hogy sorsuk a Mindenható kegyelméből hamarosan jobbra fordul. A bizottság tagjai mély megilletődéssel és részvétellel hallgatták Frankl elnök elítélő és megindító szavát.

Ezután a hazai orthodoxiát érintő általános felekezeti érdeki ügyek kerültek tárgyalásra. Ezeknek sorában az Iroda bejelentette, hogy a zsidó vallású cselemliskolai tanulók részére: a vallásminisztériumban sikerült elérnie a szombati l'entiszteleten délelőtt 9-től 11 óráig és a déli ünnepi étkezésem való részvétellel biztosítását. Kellő időben — az iskolaévet megelőzőben — történő kérelmezés esetén: ez mindenütt engedélyeztetni fog.

A tárgyalásra kitzűzött konkrét ügyek közül a váci és mátészalkai vitás kérdé-

sekre vonatkozóan úgy döntött a bizottság, hogy előbbi hitközségbe a debreceni és győri főrabbi, utóbbi helyre a nagykálói, nyirbátori főrabbi, valamint Friedmann Herman bizottsági tag szállanak ki békés egyezség létrehozásának megkísérlésére.

A hitközségi alkalmazottak ügyében a bizottság felkérte a központi Irodát, hogy ezeknek életbiztosítási és leánykiházasítási segély ügyében a bemutatott tervezetek mielőbbi megvalósítása érdekében küldjön konkrét felhívást mind az alkalmazottakhoz, mind a hitközségekhez és utóbbiakat hívja fel a kisösszegű biztosítási járulékok felerészének viselésére.

Határozatba ment az idegen hitközségekben történő esketések vallási érdekű fokozottabb ellenőrzése is.

Az „Országos Tiferesz Bachurim” egyesületnek azt a beadványát, amelyben az orthodox ifjuság vallási és gazdasági megerősítését célzó munkásságához kért

támogatást: a bizottság a legnagyobb megértéssel fogadta és a mozgalmat a legteljesebb jóakarattal biztosította. Elhatározta a bizottság, hogy a hazai orthodoxia vezetősége fokozott figyelmet kíván fordítani olyan akció életrehívására, amely a szentföldi települést a valóságos életmód biztosítása mellett teszi lehetővé, különösen az orthodox ifjuság számára.

Kimondotta a bizottság, hogy a tervbevetett országos képviselősségi gyűlés egybehívására a jelen viszonyokat nem itél alkalmasnak és ezért attól ezuttal eltekint.

A majdnem teljes számban megjelent bizottsági tagok élénk részt vettek a napirend során tárgyalt összes kérdések megvitatásában, úgy hogy a reggel 10 órakor megkezdett értekezlet — rövid ebédszünettel — este 8 óráig tartott. Ekkor Frankl Adolf elnök köszönetet mondván a megjelenteknek, az ülést bezárta.

Kaleidoszkop a hétről

Az osztrák határról...
A zsidó történelem egyik tanulsága, hogy a zsidóság fennmarad, mert az egyik országban kitört üldözés megtört a másik ország határköveinél. Ime! Az egész világ azt hitte, hogy a hitlerizmus árjai feltartóztatlanul elárasztják Ausztriát. S ime váratlan fordulat támad. A német Ausztria nem kér a német fajvédelem egyoldalúságából és gyűlöletéből. Hogy mi lesz később, azt nem lehet tudni. De már az eddigiekből kiderült, hogy az úgynevezett nagy nemzeti forradalom Németországban csak egy sikerült puccs volt, amely azonban nem sikerült Ausztriában. Ez mindenesetre kedvező mozzanatot jelent a magyar zsidóság helyzetében is, mert neveléses volna, hogy nálunk hódoljanak annak, aki saját osztrák fajtestvéreinek sem kell. Mi pedig belátjuk, hogy

az osztrák véres események, náciak által elkövetett bombamerényletek, bizonyos tekintetben jót jelentenek, amint ezt a szent költő mondja: „Lásátok I'ten cselekedeteit, amikor pusztítást okoz az országban (aser szom sámmajsz boórecz).

A világgazdasági konferencia Londonban a világ összes népeinek kiküldöttei világgazdasági értekezletet tartanak, hogy miképpen vezethetnék ki a kátyuba jutott gazdaságot, a jólétet s a megelégedést jelentő egyes útra. Az egész világ szeme függ az értekezleten s hön óhajtja a tanácskozás sikerét. Hiszen a baj általános, hisz a midrás értelmében az igazi sorscsapás az, amely az összes emberiséget éri, nemcsak Jiszróélt — hát még inkább mennyire baj az, amely az egész emberiséget, de különösen a zsidóságot sújtja. A gazdasági bajok